

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/12/2017
Identifikačné číslo spisu: 1111233905
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Beáta Miničová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1111233905.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: T. H., nar. XX. septembra XXXX, bytom C. H. XX, XXX XX T. nad T., zastúpená spoločnosťou FUTEJ & Partners, s.r.o., Radlinského 2, 811 07 Bratislava, IČO: 35 955 341, proti žalovanému: JUDr. Marek Letkovský, Legionárska 1/C, 831 04 Bratislava, správca konkurznej podstaty úpadcu PODIELOVÉ DRUŽSTVO SLOVENSKÉ INVESTÍCIE, Poľná 1, 811 08 Bratislava, IČO: 35 784 717, o určenie právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky popretej pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Bratislava I, pod sp. zn. 7Cbi/110/2011, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11. decembra 2013, č. k. 2CoKR/100/2013-20, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12. augusta 2013, č. k. 7Cbi/110/2011-8 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11. decembra 2013, č. k. 2CoKR/100/2013-20 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I, ako súd prvej inštancie, uznesením zo dňa 12.08.2013, č. k. 7Cbi/110/2011-8, výrokom číslo jedna nepripustil zastúpenie žalobcu splnomocneným zástupcom Ing. Zdenkom Juricom, CSc., bytom Hlavná 24/1, Stupava, a druhým výrokom nepripustil zastúpenie žalobcu advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s.r.o., Radlinského 2, 811 07 Bratislava.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa v konaní domáha určenia právneho dôvodu, vymáhateľnosti a výšky každej jeho pohľadávky v rozsahu prihlásenom do konkurzu na majetok úpadcu PODIELOVÉ DRUŽSTVO SLOVENSKÉ INVESTÍCIE, IČO: 35 784 717, ktorý vedie Okresný súd Bratislava I, pod sp. zn. 3K/95/2010. Žalobu doručení súdu 22.09.2011, v mene žalobcu podpísal JUDr. Daniel Grigel' z advokátskej kancelárie FUTEJ & Partners, s.r.o. Žalobca dňa 20.02.2011 splnomocnil fyzickú osobu Ing. Zdenka Juricu, CSc., aby ho zastupoval a konal v jeho mene a na jeho účet v celom rozsahu vo všetkých právnych úkonoch bez obmedzenia, ako veriteľa v konkurznom konaní začatom 18.01.2011, a pre prípad vyhlásenia konkurzu aj na neobmedzené zastupovanie v konkurze voči tomuto úpadcovi s tým, že splnomocnenec je oprávnený v mene žalobcu vykonávať všetky jeho práva ako

veriteľa a plniť povinnosti podľa zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zák. č. 7/2005 Z. z.) najmä, nie však výlučne, podať prihlášku pohľadávok do konkurzu a obstarat' potvrdenie ich prijatia správcom, resp. súdom, nazerať do správcovského a súdneho spisu, zastupovať žalobcu v incidenčnom konaní, odovzdávať a prijímať akékoľvek písomnosti, vrátane písomností určených do vlastných rúk a potvrdzovať ich prijatie, zúčastňovať sa na schôdzi veriteľov a hlasovať na nich o všetkých prejednávanych bodoch programu/otázkach, voliť a byť volený do veriteľského výboru a ďalších orgánov, ako aj zastupovať žalobcu pri všetkých ostatných právnych a iných úkonoch v konkurze, pričom je oprávnený konať samostatne, a to až do právoplatného skončenia konkurzu. Dohodli sa tiež, že splnomocnenec je oprávnený v rozsahu splnomocnenia udeliť plnomocenstvo inej osobe, aby namiesto neho konala za splnomocniteľa. Splnomocnenec Ing. Zdeněk Jurica, CSc., dňa 24.08.2011 splnomocnil advokátsku kanceláriu FUTEJ & Partners, s.r.o., aby namiesto neho konala za žalobcu v rozsahu jemu udeleného plnomocnenstva.

3. Súd prvej inštancie s poukazom na ust. § 24, § 27 ods. 1 a 2 O. s. p. konštatoval možnosť fyzickej osoby spôsobilou na právne úkony dať sa v konaní zastupovať ktoroukoľvek inou fyzickou osobou spôsobilou na právne úkony, pričom táto osoba môže konať jedine osobne. Nepripustné je zastúpenie osobou zrejme nespôsobilou na riadne zastupovanie alebo ak ako zástupca vystupuje v rôznych veciach opätovne. Súd zistil, že Ing. Zdeněk Jurica, CSc., vystupuje v súdnom oddelení 3Cbi ako splnomocnený zástupca vo viacerých konaniach, a preto v zmysle ust. § 27 ods. 2 O. s. p. zastúpenie touto fyzickou osobou nepripustil. Okrem toho splnomocnenec musí konať v mene splnomocniteľa výlučne osobne a nemôže sa dať zastúpiť iným splnomocnencom ako ďalším zástupcom, a to ani advokátskou kanceláriou. Preto so zreteľom na uvedené kogentné zákonné ustanovenie a uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 18.07.2012, sp. zn. 5Obo/51/2012 nepripustil ani zastúpenie žalobcu advokátkou kanceláriou FUTEJ & Partners, s.r.o. Súd prvej inštancie ďalej poukázal aj na ust. § 27 ods. 3 O. s. p., ktoré obmedzuje právo účastníka dať sa zastúpiť splnomocnencom - fyzickou osobou, v konaniach vyvolaných alebo súvisiacich s konkurzným alebo reštrukturalizačným konaním, s výnimkou prípadu zastúpenia jemu blízkou osobou, ktorá má právnické vzdelanie druhého stupňa. Konanie o určenie popretej pohľadávky v konkurze je jednoznačne konaním, ktoré súvisí s konkurzným konaním, a preto je zastúpenie žalobcu fyzickou osobou - Ing. Zdenkom Juricom, CSc., v tomto konaní zo zákona vylúčené.

4. Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací, napadnutým uznesením dňa 11.12.2013, č. k. 2CoKR/100/2013-20, uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.08.2013, č. k. 7Cbi/110/2011-8 potvrdil. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol vecne správne a svoje rozhodnutie, pokiaľ ide o zásadný dôvod nepripustenia zastúpenia žalobcu Ing. Zdenkom Juricom CSc., a advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s.r.o., aj náležitý odôvodnil, keď s poukazom na ust. § 27 ods. 1 O. s. p. uzavrel, že všeobecný splnomocnenec, ktorým je fyzická osoba, nemá ex lege substitučné oprávnenie, a preto musí konať za zastúpeného výlučne osobne. Preto Ing. Zdeněk Jurica CSc., nemohol dňa 24.08.2011 právne relevantne splnomocniť advokátsku kanceláriu FUTEJ & Partners, s.r.o., na podanie incidenčnej žaloby za splnomocniteľa, ani na zastupovanie v incidenčnom konaní, nahliadanie do súdneho spisu a kvalifikované preberanie súdnych písomností.

5. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že ust. § 27 ods. 3 O. s. p., ktoré bolo doplnené do O. s. p. s účinnosťou od 01.01.2013, a ktorým bolo zastupovanie účastníka okrem iných, aj v sporoch vyvolaných alebo súvisiacich s konkurzom a reštrukturalizáciou (ktorým je aj prejednaný incidenčný spor), fyzickou osobou vylúčené, použil súd prvej inštancie účelovo, pretože vo veci viac ako jeden a pol roka nekonal. Predovšetkým považoval za potrebné konštatovať, že Ing. Zdeněk Jurica CSc., v rozpore s ust. § 27 ods. 1 O. s. p. udelil plnomocenstvo advokátskej kancelárii FUTEJ & Partners, s.r.o. už 24.08.2011; táto podala žalobu 22.09.2011, kedy ešte mohol Ing. Zdeněk Jurica CSc., osobne konať za žalobcu v zmysle plnomocnenstva, teda pred uvedenou novelizáciou O. s. p. Nepripustnosť zastupovania žalobcu splnomocneným zástupcom je po 01.01.2013 daná ustanovením § 27 ods. 3 O. s. p., ak sa nepreukáže, že má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v odbore právo a žalobca je jeho blízkou osobou. Odvolací súd však akceptoval odvoláciu námietku žalobcu, že predpoklady na vylúčenie

Ing. Zdenka Juricu, CSc., z jeho zastupovania v prejednávanej veci neboli podľa § 27 ods. 2 O. s. p. v časti, že ako zástupca vystupuje v rôznych veciach opätovne, naplnené.

6. Na zdôraznenie správnosti odvolací súd uviedol, že z obsahu plnomocenstva, ktoré udelil žalobca Ing. Zdenkovi Juricovi, CSc., možno vyvodiť, že ide o plnomocenstvo z časti procesné (napr. podanie incidenčnej žaloby, zastupovanie v incidenčnom konaní - do 31.12.2012, neskôr v zmysle ust. § 27 ods. 3 posledná veta) a z časti hmotnoprávne (napr. zastupovať splnomocniteľa na schôdzi veriteľov vedenej správcom). Odvolací súd ďalej uviedol, že konkurzným konaním však zásadne nie je incidenčné konanie, konanie o odporovateľnosť právnych úkonov, o vylúčenie veci zo súpisu podstaty, aj keď hmotnoprávne podmienky na podanie príslušnej žaloby sú obsiahnuté v zák. č. 7/2005 Z. z.; ide o konania konkurzom, reštrukturalizáciou, príp. oddĺžením vyvolané, na ktoré sa z procesného hľadiska v celom rozsahu aplikujú ustanovenia O. s. p., teda aj tie, ktoré sa týkajú zastupovania účastníkov konania pred súdom na základe plnomocenstva. Podľa odvolacieho súdu je potrebné rozlišovať medzi procesným plnomocenstvom podľa ustanovení § 24 až § 28 O. s. p. a tzv. hmotnoprávnym plnomocenstvom udeleným podľa ust. § 31 až § 33b Občianskeho zákonníka. Ustanovenie § 33a Občianskeho zákonníka umožňuje splnomocnencovi (ktorým podľa § 31 ods. 1 Občianskeho zákonníka môže byť fyzická alebo právnická osoba) udeliť plnomocenstvo ďalšej osobe, aby namiesto neho konala za splnomocniteľa, a to v prípade, ak to výslovne vyplýva z plnomocenstva, alebo ak je zástupcom právnická osoba, čo však ustanovenie § 27 ods. 1 O. s. p. výslovne zakazuje.

7. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako dovolateľ) dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v podľa ust. § 237 písm. f) O. s. p. v nadväznosti na § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p. Tvrdil, že v konaní sa mu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatie možnosti konať pred súdom videl v tom, že namietaný nedostatok zastúpenia účastníka konania treba považovať za tzv. odstrániteľný nedostatok podmienok konania s tými procesnými dôsledkami, že súd sa musí v súčinnosti s účastníkmi pokúsiť tieto nedostatky odstrániť, v opačnom prípade musí konanie zastaviť (v zmysle § 104 ods. 2 O. s. p.). Súd prvej inštancie mal svojím postupom dať žalobcovi možnosť konať pred súdom. Namietal aj porušenie jeho základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd.

8. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“), [ust. § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalobca zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

10. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ust. § 470 ods. 2 C. s. p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ust. § 236 až ust. § 239 O. s. p.

11. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu len v prípadoch, v ktorých ho pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

12. Podmienky prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu upravujú ustanovenia § 237 až § 239 O. s. p. v znení do 1. januára 2015 /ďalej len O. s. p./.

13. Podľa ust. § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a

nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

14. K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v ust. § 237 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na podnet dovolateľa, ale i z úradnej povinnosti podľa ust. § 241 ods. 1 O. s. p. V prípade, že dovolací súd zistí, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z týchto väd, zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, i keď dovolateľ toto pochybenie nenamietal. Dovolací súd postupuje rovnako i v prípade, že dovolanie nie je v zmysle ust. § 238 a § 239 O. s. p. prípustné.

15. Ďalej prípustnosť dovolania proti uzneseniu upravuje ust. § 239 O. s. p. Podľa § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

16. Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

17. V danom prípade neboli splnené podmienky pre prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 239 O. s. p.

18. Vzhľadom na uvedené, dovolací súd skúmal, či je daný dôvod prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 O. s. p.

19. Dovolateľ vady konania v zmysle ust. § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. v dovolaní nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť tohto opravného prostriedku preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

20. S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia žalobcu, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, čo zakladá dovolací dôvod podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

21. Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.) je treba rozumieť taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

22. Dovolací súd zdôrazňuje, že z hľadiska uvedeného ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. nie je rozhodujúce, či účastník konal pred súdom osobne alebo prostredníctvom zástupcu, ale len to, či bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu ukrátený na svojich procesných právach.

23. Žalobca v dovolaní namietal, že súd v tomto konaní nevyhodnotil procesné zastúpenie žalobcu ako

nedostatočné a žiadnym spôsobom neavizoval neplatnosť zastúpenia právnym zástupcom, t.j. nevyzýval žalobcu na predloženie nového platného plnomocenstva na zastupovanie žalobcu v konaní. Týmto došlo podľa žalobcu k porušeniu jeho základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd.

24. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že žalobca podal žalobu dňa 22.09.2011 prostredníctvom advokátskej kancelárie FUTEJ & Partners, s. r. o., za ktorú žalobu podpísal jej advokát a konateľ - JUDr. Daniel Grigel. K žalobe bolo pripojené plnomocenstvo zo dňa 20.02.2011, ktoré bolo súčasťou hromadného plnomocenstva. Týmto plnomocenstvom žalobca splnomocnil Ing. Zdenka Juricu, CSc. na zastupovanie v konkurze na majetok úpadcu PODIELOVÉ DRUŽSTVO SLOVENSKE INVEŠTÍCIE a o. i. aj zastupovať žalobcu v incidenčnom konaní. Splnomocnenec následne plnomocenstvom zo dňa 24.08.2011 splnomocnil advokátsku kanceláriu FUTEJ & Partners, s. r. o., v rovnakom rozsahu.

25. Súdna prax je jednotná v tom, že ak ten, kto vystupuje v občianskom súdnom konaní ako zástupca účastníka bez toho, aby sa preukázal plnomocenstvom, ho dodatočne v lehote stanovenej súdom predloží, je tým uvedený nedostatok zhojený a sú tým schválené aj tie úkony urobené v konaní zástupcom účastníka, ku ktorým došlo pred podpisom plnomocenstva (R 12/1985). Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že zástupca žalobcu (ktorý žalobu za žalobcu podal a podpísal) nedisponuje riadnym plnomocenstvom na zastupovanie, keďže ide o odstrániteľnú vadu konania, mal tohto účastníka vyzvať na predloženie riadneho plnomocenstva udeleného zástupcovi - advokátskej kancelárii FUTEJ & Partners, s.r.o. alebo na doplnenie žaloby o chýbajúcu náležitosť v zmysle ust. § 42 ods. 3 O. s. p., t. j. podpis žalobcu.

26. Keďže súd prvej inštancie takto nepostupoval a uvedený nedostatok nebol odstránený ani v konaní pred odvolacím súdom, odňali súdy svojím postupom žalobcovi ako účastníkovi možnosť konať pred súdom. Na tomto základe dospel dovolací súd k záveru, že žalobca opodstatnene namieta existenciu vady v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., výskyt ktorej zakladá prípustnosť jeho dovolania a zároveň opodstatnenosť dovolania. Táto procesná vada je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie postihnuté takouto vadou nie je možné považovať za správne. Takouto vadou je postihnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie.

27. Na č. I. 30 spisu sa nachádza plnomocenstvo žalobcu udelené advokátskej kancelárii FUTEJ & Partners, s. r. o., dňa 12.11.2014, ktoré kancelária prijala dňa 14.11.2014. Týmto plnomocenstvom žalobca splnomocnil advokátsku kanceláriu na zastupovanie v predmetnom konaní a vyhlásil, že súhlasí s podanou žalobou v celom rozsahu. Vychádzajúc zo stavu v čase rozhodovania o podanom dovolaní /§ 438, § 234 ods. 2, § 217 C. s. p./, na základe uvedeného plnomocenstva je žalobca od počiatku (od podania žaloby) riadne zastúpený advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s. r. o., z ktorého dôvodu rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie sa stali bezdôvodnými.

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky, preto dovolaním napadnuté uznesenie a uznesenie súdu prvej inštancie zrušil (§ 449 C. s. p.).

29. Súd prvej inštancie i odvolací súd je právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (ust. § 455 C. s. p.).

30. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.